
YDELSESKATALOG

SCR

KOMMUNIKATION

2022

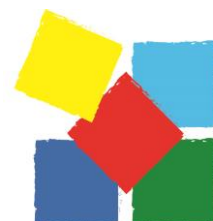

SCR Kommunikation
Elisagårdsvej 7
4000 Roskilde
Tlf. 4631 7231

scr.kommunikation@roskilde.dk
www.scr.kommunikation.roskilde.dk

ROSKILDE
KOMMUNE

Specialcenter Roskilde
Kommunikation

I henhold til Samarbejdsaftale mellem Greve, Køge, Lejre, Solrød og Stevns og SCR Kommunikation 2022 leverer SCR Kommunikation (fremover benævnt SCR) en række pædagogiske ydelser og services til – først og fremmest voksne - mennesker med kommunikationshandicap, dvs. tale-, høre- og psykiatriundervisning, IKT¹- og synsrådgivning samt kommunikationshjælpe-midler.

Dette hæfte indeholder en beskrivelse af ydelserne. Beskrivelserne er et udtryk for et typisk forløb og kan variere, da individuelle hensyn og målsætninger altid er styrende for et forløb.

Kontaktoplysninger:

SCR Kommunikation
Elisagårdsvej 7, 1. sal
4000 Roskilde

scr.kommunikation@roskilde.dk

Tlf. 4631 7231

Eskild Petersen
Centerleder

---

¹ IKT: Informations- og kommunikationsteknologi, dvs. særlige computere, programmer og keyboards til mennesker med fysiske og kommunikative funktionsforstyrrelser.

1. Ydelsesbeskrivelser	5
1.1. TALEUNDERVISNING	6
Afasi	6
Dysartri	7
Kognitive kommunikationsvanskeligheder	8
Kommunikationsvanskeligheder ved Parkinsons sygdom	9
Kommunikationsvanskeligheder ved multipel sclerose	10
Kommunikationsvanskeligheder ved ALS	11
Kommunikationsvanskeligheder ved ataksi	12
Artikulationsvanskeligheder	13
Stemmevanskeligheder	14
Transpersoner med behov for stemmeundervisning	15
Laryngectomerede (strubeopererede)	16
Mundhuleopererede	17
Stammen	18
Løbsk tale	19
Dyskalkuli	20
Ordblinde med særlige kommunikationsvanskeligheder	21
1.2. HØREUNDERVISNING	22
Begynderundervisning i brug af høreapparater	22
Ældre med høretab	23
Erhvervsaktive med høretab	24
Tinnitus	25
Hyperacusis (lydoverfølsomhed)	26
Ménières sygdom	27
Cochlear implant (CI)	28
Tegnstøttet kommunikation (TSK)	29
Træffetid med tidsbestilling	30
Høretekniske kommunikationssystemer	31
1.3. SYNSRÅDGIVNING	33
Svagsynede	33
Blinde/nyblinde	34
Erhvervet døvblindhed	35
Varig øjenlidelse (medicinsk-optisk defineret)	36
Optiske hjælpemidler til svagsynede	37
Kommunikationsudstyr for blinde og svagsynede	38
Almindelig daglig levevis (ADL)	39
Mobility	40

Svagsynede og blinde hjemmeboende børn i skolealderen	41
1.4. IKT-RÅDGIVNING	42
Informationsteknologiske kommunikationshjælpemidler (IKT) – voksne.....	42
Informationsteknologiske kommunikationshjælpemidler (IKT) – børn.....	43
1.5. PSYKIATRI.....	44
Voksne med psykiske vanskeligheder.....	44
ADHD og tilgrænsende diagnoser.....	45
1.6. HJÆLPEMIDLER	46
1.6.2. SYNSHJÆLPEMIDLER	49
2. Generelt om forløb på SCR	52
2.1. Henvisende instans	52
2.2. Visitation.....	52
2.3. Hjælpemidler	52
2.4. Udredning og målsætning.....	53
2.5. Principper for målsætninger på SCR	53
2.6. Evaluering	53
2.7. Undervisningsforløb.....	53
2.8. Overordnet inddeling og terminologi	54
2.9. Skala	54
2.10. Tidsregistrering.....	54
2.11. Klagevejledning	56

1. Ydelsesbeskrivelser

1.1. TALEUNDERVISNING

Afasi	
Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren forbedrer sine kommunikationsfærdigheder • At borgeren forbedrer sine sproglige funktioner • At borgeren bliver bedre til at kompensere for sine sprog- og talevanskeligheder • At borgeren bliver bedre til at kompensere for læse-, skrive- og regnevanskeligheder • At samtalepartnere anvender kompensatoriske strategier sammen med borgeren
Ydelser	• Logopædisk udredning • Rådgivning om kommunikationen • Eneundervisning • Holdundervisning • Fjernundervisning • Rådgivning og undervisning af pårørende og andre faggrupper • Opfølgning
Metode	• Sprogtræning (tale, forståelse, læsning og skrivning) • Samtaler med borger og pårørende om sproglige kompetencer før og efter skaden • Undervisning af borger og pårørende i brugen af kompensationsstrategier og kompensationshjælpemidler • Intensivt forløb (Constraint-Induced Language Therapy – CILT) • Undervisning i hjernens og sprogets funktioner • Undervisning af pårørende og fagpersoner i samtalestøtte • Hjemmetræning
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4.-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 5 timer • Eneundervisning: 5 – 20 timer • Holdundervisning: 10 - 20 gange a 1,5 - 3 timer

Dysartri	
Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren forbedrer sine kommunikationsfærdigheder • At borgeren udnytter strategier for tydeligere tale • At borgeren fastholder bevarede resurser • At samtalepartnere anvender kompenserende strategier sammen med borgeren
Ydelser	• Logopædisk udredning • Rådgivning/vejledning om kommunikation • Eneundervisning • Holdundervisning • Fjernundervisning • Rådgivning/vejledning af pårørende og andre faggrupper • Opfølgningssamtale • Afprøvning af kommunikationshjælpemidler (stemmeforstærker)
Metode	• Vurdering af talevanskeligheder ud fra lydoptagelse og dysartriudredning • Undervisning i taletydighed og kompensationsstrategier • Undervisning i hensigtsmæssig kropsholdning, vejrtrækning og afspænding • Undervisning i talemuskulaturens funktioner og årsagssammenhænge med skaden. • Genoptræning af den svækkede muskulatur • Undervisning i brug af kommunikationshjælpemiddel • Hjemmetræning
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 5 timer • Eneundervisning: 5 – 20 timer • Holdundervisning: 5-10 gange a 1,5 time

Kognitive kommunikationsvanskeligheder	
 Lovgivning 	• Lov om specialundervisning for voksne
 Formål 	• At borgeren bliver bedre til at kompensere for sine kommunikationsvanskeligheder • At borgeren bliver bedre til at kompensere for sine vanskeligheder med koncentration, hukommelse, overblik og initiativ • At borgeren bliver bedre til at fastholde og styrke bevarede ressourcer • At kommunikationspartnere bliver bedre til at anvende kompensatoriske strategier sammen med borgeren
 Ydelser 	• Logopædisk udredning • Rådgivning om kommunikationen • Holdundervisning • Eneundervisning • Fjernundervisning • Rådgivning samt undervisning af pårørende og andre faggrupper • Opfølgende samtale
 Metode 	• Undervisning med udgangspunkt i borgerens dagligdagsvanskeligheder • Samtaler med borger og pårørende om borgerens kompetencer før og efter skaden • Undervisning i brug af kompensationsstrategier og -hjælpemidler • Undervisning i hjernens funktioner • Undervisning med fokus på erkendelse og accept
 Evaluering 	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
 Varighed/omfang 	• Udredning: 5 timer • Eneundervisning: 5–20 timer • Holdundervisning: 16 gange a 3 timer • Hold oprettes to gange årligt

Kommunikationsvanskeligheder ved Parkinsons sygdom

Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren lærer at kommunikere bedst muligt • At borgeren får redskaber til at vedligeholde sin kommunikationsevne • At borgeren opnår indsigt i egne muligheder og begrænsninger • At borgeren og kommunikationspartnere anvender kompensatoriske strategier
Ydelser	• Logopædisk udredning • Eneundervisning – evt. som intensivt forløb • Rådgivning • Rådgivning af andre faggrupper • Undervisning af pårørende • Fjernundervisning • Afprøvning af kommunikationshjælpemidler
Metode	• Undervisning i brug af tale og stemme • Intensivt forløb: (Lee Silvermann Voice Treatment – LSVT) • Undervisning i brug af kommunikationsstrategier • Undervisning i brug af kommunikationshjælpemidler • Opfølgning
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 1-2 timer • Rådgivning og undervisning: 1-20 timer

Kommunikationsvanskeligheder ved multipel sklerose

Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren forbedrer sine kommunikationsfærdigheder • At borgeren benytter kompensatoriske strategier • At borgeren opnår indsigt i egne muligheder og begrænsninger
Ydelser	• Logopædisk udredning • Undervisning og rådgivning • Rådgivning af andre faggrupper • Rådgivning af pårørende • Eneundervisning med personale/pårørende • Afprøvning af kommunikationshjælpemidler
Metode	• Undervisning i hensigtsmæssig stemmebrug • Undervisning i brug af kommunikationsstrategier • Undervisning i brug af kommunikationshjælpemidler
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 5 timer • Rådgivning: 1-10 timer med mulighed for forlængelse • Eneundervisning: 5–20 timer

Kommunikationsvanskeligheder ved ALS	
Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren lærer at kommunikere bedst muligt • At borgeren lærer at benytte kompensatoriske strategier • At borgeren lærer at anvende kompenserende kommunikationshjælpe-midler
Ydelser	• Udredning • Eneundervisning • Rådgivning • Rådgivning af andre faggrupper • Undervisning af pårørende • Deltagelse i ALS-teamet på Roskilde Sygehus • Afprøvning af kommunikationshjælpe-midler
Metode	• Undervisning i brug af tale og stemme • Undervisning i brug af kommunikationsstrategier • Undervisning i brug af kommunikationshjælpe-midler
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 5 timer • Rådgivning: 1-20 timer med mulighed for forlængelse • Eneundervisning: 5 timer

Kommunikationsvanskeligheder ved ataksi

Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren forbedrer sin taletydelighed • At borgeren benytter kompensatoriske strategier • At borgeren opnår indsigt i egne muligheder og begrænsninger
Ydelser	• Logopædisk udredning • Rådgivning • Rådgivning af fagpersoner • Eneundervisning • Afprøvning af kommunikationshjælpemidler
Metode	• Undervisning i brug af tale og stemme • Undervisning i brug af kommunikationsstrategier • Undervisning i brug af kommunikationshjælpemidler
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 5 timer • Eneundervisning: 1–20 timer

Artikulationsvanskeligheder	
Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren forbedrer sin taletydighed i hverdagen • At borgeren benytter kompensatoriske strategier
Ydelser	• Logopædisk udredning • Eneundervisning • Fjernundervisning • Rådgivning • Samarbejde med pårørende • Samarbejde med fagpersoner • Opfølgende samtaler
Metode	• Artikulationstræning • Undervisning i opmærksomhed på taletydighed • Individuelt træningsprogram • Hjemmetræning
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.
Varighed/omfang	• Udredning: 1-5 timer • Undervisning: 1-15 gange

Stemmevanskeligheder	
Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren opnår indsigt i egen stemmes funktion, muligheder og begrænsninger • At borgeren forbedrer sin stemmefunktion, så stemmen kan klare de daglige krav bedst muligt • At borgeren benytter kompensatoriske strategier
Ydelser	• Logopædisk udredning • Rådgivning • Eneundervisning • Fjernundervisning • Samarbejde med pårørende • Samarbejde med fagpersoner • Afprøvning af stemmeforstærker
Metode	• Funktionsanalyse med efterfølgende opstilling af mål og delmål • Indføring i stemmens funktion • Indføring i årsagssammenhænge, herunder stemmehygiejne • Øvelser for kropsholdning, afspænding og vejtrækning • Stemmeøvelser (herunder fokus på overføring) • Hjemmetræning • Afprøvning samt undervisning i brug af stemmeforstærker
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.) • Løbende evaluering med lydoptagelser og spørgeskema/selvevaluerings-skema (Voice Handicap Index)
Varighed/omfang	• Logopædisk udredning: 1-3 timer • Eneundervisning: 1-20 timer

Transpersoner med behov for stemmeundervisning

Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren opnår indsigt i egen stemmes funktion og muligheder med udgangspunkt i det ønskede kønsudtryk • At borgeren får hensigtsmæssig stemmebrug og så vidt muligt undgår overbelastning • At borgeren ikke føler sig begrænset af sin stemme
Ydelser	• Stemmeudredning • Evt. undersøgelse på Køge sygehuse med læge og logopæd • Rådgivning og undervisning • Fjernundervisning • Holdundervisning i små grupper
Metode	• Funktionsanalyse med efterfølgende opstilling af mål og delmål • Identifikation og træning i passende taletoneleje • Indføring i årsagssammenhænge, herunder stemmehygiejne • Stemmeøvelser • Øvelser med det formål at skabe overensstemmelse mellem kønsudtryk og kommunikative træk • Hjemmetræning og overføringsøvelser • Praktiske øvelser mhp. at bruge stemmen i forskellige situationer (telefon, store forsamlinger mv.) • Inddragelse af pårørende
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.) • Selvevalueringsskemaer • Lydoptagelse
Varighed/omfang	• Udredning på sygehus: 0,5 time • Logopædisk udredning: 1-3 timer • Eneundervisning: 1-15 timer • Hold: 2 x 3 timer

Laryngectomerede (strubeopererede)	
Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren anvender alternative stemmekilder, så vedkommende kan kommunikere bedst muligt • At borgeren anvender kompenserende hjælpemidler, så han kan kommunikere bedst muligt
Ydelser	• Logopædisk udredning • Rådgivning før og efter laryngectomi • Eneundervisning • Fjernundervisning • Afprøvning af hjælpemidler • Rådgivning af pårørende • Samarbejde med fagpersoner • Opfølgende samtaler
Metode	• Rådgivning • Undervisning i alternativ stemmebrug som f.eks. traditionel spiserørsstemme, taleventil og talevibrator • Erfaringsudveksling blandt kursusedtagere • Afprøvning af håndfri enhed • Undervisning i brug af hjælpemidler • Optræning af lugtesans • Hjemmetræning • Temadag med andre laryngectomerede fra hele regionen
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.) • Løbende lydoptagelse
Varighed/omfang	• Udredning: 1-5 timer • Eneundervisning: 1–20 timer

Mundhuleopererede	
Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren opnår den bedst mulige udtale • At borgeren får indsigt i sine nye vilkår for artikulation
Ydelser	• Logopædisk udredning • Rådgivning • Eneundervisning • Holdundervisning • Fjernundervisning • Afprøvning af hjælpemidler • Rådgivning af pårørende • Samarbejde med fagpersoner • Opfølgende samtaler
Metode	• Rådgivning • Individuelt træningsprogram • Gennemgang af artikulationssted og –måde med udgangspunkt i den enkeltes behov • Erfaringsudveksling blandt holddeltagere • Undervisning i brug af hjælpemidler • Hjemmetræning
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 1-5 timer • Eneundervisning: 1-10 timer • Hold: 4-6 gange a 1½-2 timer

Stammen	
Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren kommunikerer så frit som muligt og ikke lader sig begrænse af stammen
Ydelser	• Logopædisk udredning • Rådgivning • Eneundervisning • Holdundervisning • Fjernundervisning • Støtte til oprettelse af selvhjælpsgrupper • Hjælp til ansøgning om dispensation til eksamen eller andet • Opfølgende samtale
Metode	• Identifikation og bearbejdning af egen stammens motoriske, kommunikationsmæssige, tankemæssige, følelsesmæssige og sociale elementer • Praktiske øvelser • Stammemodificerende øvelser • Indføring i teorier om stammen (årsager, udvikling) • Lyd- og videoptagelser • Hjemmetræning • Holdundervisning • Erfaringsudveksling mellem holddeltagere
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 1-3 timer • Eneundervisning: 1-30 timer • Holdundervisning: 8-10 gange a 2 timer

Løbsk tale	
Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren bliver bevidst om sin egen kommunikation • At borgeren forbedrer taleforståeligheden og sin kommunikations- evne
Ydelser	• Logopædisk udredning • Rådgivning • Eneundervisning • Holdundervisning • Fjernundervisning • Opfølgende samtale
Metode	• Identifikation af elementer i talen, der har betydning for kommunikationen via lydoptagelser, videooptagelser m.v. • Arbejde med strukturering af egen tale via arbejde med grammatik, sprogets opbygning m.v. • Arbejde med sprogmelodi, pausering, artikulation, taletempo m.v. • Hjemmetræning
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/ omfang	• Udredning: 1-5 timer • Undervisning: 1-15 timer • Holdundervisning: 5-10 gange a 2 timer

Dyskalkuli	
Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At afklare om der tegn på specifikke regneproblemer • At borgeren bliver bedre til at kompensere for sine vanskeligheder
Ydelser	• Udredning af tal- og mængdefærdigheder • Rådgivning • Samarbejde med fagpersoner
Metode	• Udredning af matematiske og evt. kognitive vanskeligheder • Rådgivning om og undervisning i kompenserende færdigheder
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 2-3 timer • Rådgivning: 1-5 timer

Ordblinde med særlige kommunikationsvanskeligheder

Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren får kendskab til kompenserende ordblindehjælpemidler • At borgeren bliver bedre til at bruge kompenserende ordblindehjælpemidler • At borgeren forbedrer sin læsefærdighed • At borgeren forbedrer sine skriftsproglige færdigheder
Ydelser	• Læsepædagogisk udredning • Afprøvning og bevilling af ordblindehjælpemidler • Rådgivning og vejledning til borger omkring brugen af kompenserende hjælpemidler • Eneundervisning • Holdundervisning • Rådgivning og vejledning af pårørende og andre faggrupper
Metode	• Undervisning i læsestrategier • Undervisning i anvendelsen af it-programmer • Træning af skriftsproglige kompetencer • IT-læse/stave-café • Hjemmetræning
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 1-5 timer • Eneundervisning: 5-20 timer • IT-læse/stave-café 1x 2 timer 1 gang om måneden • Holdundervisning: 2 timer en gang om måneden

1.2. HØREUNDERVISNING

Begynderundervisning i brug af høreapparater	
Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren bliver i stand til at udnytte sit høreapparat og sin hørelse bedst muligt • At borgeren opnår øget indsigt i egen høresituation • At borgeren opnår indsigt i mestringsstrategier • At borgeren opnår bedre kommunikation • At borgeren opnår bedre social funktion
Ydelser	• Hørepædagogisk udredning • Individuel rådgivning og undervisning • Holdundervisning • Samarbejde med fagpersoner • Hjælp til ansøgning af høretekniske hjælpemidler (serviceloven § 112) • Rådgivning af pårørende og nøglepersoner
Metode	• Undervisning i egen hørestatus og hørekurve • Undervisning i høreapparatets funktioner, muligheder og begrænsninger • Praktiske øvelser i betjening af høreapparatet • Tilvænningsstrategier • Undervisning i brug af kommunikationsstrategier • Hjemmetræning • Undervisning i brugen samt afprøvning og hjælp til ansøgning af høretekniske hjælpemidler (Serviceloven § 112) • Holdundervisning, der indeholder teori, praktiske øvelser og erfaringsudveksling medigestillede
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 2 timer • Individuel undervisning: 1-5 timer • Holdundervisning: 4-6 gange a 2½ time

Ældre med høretab	
Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren bliver i stand til at udnytte sit høreapparat og sin hørelse bedst muligt • At borgeren opnår øget indsigt i egen høresituation • At borgeren opnår indsigt i mestringsstrategier • At borgeren opnår bedre kommunikation • At borgeren opnår bedre social funktion
Ydelser	• Hørepädagogisk udredning • Individuel rådgivning og undervisning • Holdundervisning • Samarbejde med fagpersoner • Hjælp til ansøgning af høretekniske hjælpemidler (serviceloven § 112) • Rådgivning af pårørende og nøglepersoner
Metode	• Undervisning i egen hørestatus og hørekurve • Undervisning i høreapparatets funktioner, muligheder og begrænsninger • Praktiske øvelser i betjening af høreapparatet • Tilvænningsstrategier • Undervisning i brug af kommunikationsstrategier • Hjemmetræning • Undervisning i brugen samt afprøvning og hjælp til ansøgning af høretekniske hjælpemidler (Serviceloven § 112) • Holdundervisning, der indeholder teori, praktiske øvelser og erfaringsudveksling med ligestillede
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 2 timer • Individuel undervisning: 1-5 timer • Holdundervisning: 4-6 gange a 2½ time

Erhvervsaktive med høretab	
Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren bliver i stand til at udnytte sit høreapparat og sin hørelse bedst muligt • At borgeren opnår øget indsigt i egen høresituation • At borgeren opnår indsigt i mestringsstrategier • At borgeren opnår bedre kommunikation • At borgeren opnår bedre social funktion
Ydelser	• Hørepædagogisk udredning • Individuel rådgivning og undervisning • Holdundervisning • Samarbejde med fagpersoner • Hjælp til ansøgning af høretekniske hjælpemidler (serviceloven § 112) • Rådgivning af pårørende og nøglepersoner
Metode	• Undervisning i egen hørestatus og hørekurve • Undervisning i høreapparatets funktioner, muligheder og begrænsninger • Praktiske øvelser i betjening af høreapparatet • Tilvænningsstrategier • Undervisning i brug af kommunikationsstrategier • Hjemmetræning • Undervisning i brugen samt afprøvning og hjælp til ansøgning af høretekniske hjælpemidler (Serviceloven § 112) • Holdundervisning, der indeholder teori, praktiske øvelser og erfaringsudveksling med ligestillede
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 2 timer • Individuel undervisning: 1-5 timer • Holdundervisning: 4-6 gange a 2½ time

Tinnitus	
Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren opnår indsigt i egen situation • At borgeren anvender forskellige strategier til at begrænse generne ved tinnitus • At borgeren får afdækket muligheden for kompenserende hjælpemidler
Ydelser	• Hørepædagogisk udredning • Individuel rådgivning og undervisning • Samarbejde med fagpersoner • Rådgivning af pårørende og nøglepersoner • Mulighed for holdundervisning
Metode	• Undervisning i årsager og virkning ved tinnitus • Undervisning i mestringsstrategier • Afspændingsøvelser, kognitiv psykoedukation og mindfulness • Hjemmetræning • Fjernundervisning • Holdundervisning med teori, praktiske øvelser og erfaringsudveksling blandt holddeltagere
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 2 timer • Eneundervisning: 1-5 timer • Introhold: 2½ time • Holdundervisning: 8 gange a 2 timer

Hyperacusis (lydoverfølsomhed)	
Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren anvender forskellige strategier til at begrænse generne ved lydoverfølsomhed • At borgeren får afdækket muligheden for kompenserende hjælpemidler • At borgeren anvender strategier til at håndtere og begrænse lydoverfølsomhed
Ydelser	• Hørepædagogisk udredning • Individuel rådgivning og undervisning • Samarbejde med fagpersoner • Rådgivning af pårørende og nøglepersoner • Mulighed for holdundervisning
Metode	• Undervisning i årsager og virkning ved lydoverfølsomhed • Undervisning i mestringsstrategier • Undervisning i struktureret arbejde med lyd • Genoptræning af lydaccept • Afspændingsøvelser, kognitiv psykoedukation og mindfulness • Hjemmetræning • Holdundervisning med teori, praktiske øvelser og erfaringsudveksling blandt holddeltagere
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6)
Varighed/omfang	• Udredning: 2 timer • Eneundervisning: 3-10 timer • Holdundervisning: 8 gange a 2 timer

Ménières sygdom	
Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren anvender strategier til at begrænse generne ved Ménières sygdom • At borgeren opnår viden om årsager og behandlingsmuligheder ved Ménières syge • At borgeren opnår indsigt i egen situation
Ydelser	• Hørepedagogisk udredning • Individuel rådgivning og undervisning • Samarbejde med fagpersoner • Hjælp til ansøgning af høretekniske hjælpemidler (Serviceloven § 112) • Rådgivning af pårørende og nøglepersoner • Mulighed for holdundervisning
Metode	• Undervisning i årsager og behandlingsmuligheder • Undervisning i mestringsstrategier • Afspændingsøvelser, kognitiv psykoedukation og mindfulness • Hjemmetræning • Holdundervisning med teori, praktiske øvelser og erfaringsudveksling blandt holddeltagere Erfaringsudveksling med ligestillede
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 2 timer • Eneundervisning: 3-10 timer med mulighed for forlængelse • Holdundervisning: 1 gang af 6-8 timer

Cochlear implant (CI)	
Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren udnytter det nye auditive input • At borgeren opnår øget indsigt i egen høresituation med CI • At borgeren opnår indsigt i mestringsstrategier • At borgeren opnår bedre kommunikation • At borgeren opnår bedre social funktion
Ydelser	• Hørepedagogisk udredning • Individuel rådgivning og undervisning • Samarbejde med fagpersoner • Afprøvning af høretekniske hjælpemidler (Serviceloven § 112) • Rådgivning af pårørende og nøglepersoner • Mulighed for holdundervisning
Metode	• Undervisning i CI'ets funktioner, muligheder og begrænsninger • Lyttetræningsøvelser • Tilvænningsstrategier • Undervisning i kommunikationsstrategier • Artikulationstræning • Inddragelse af pårørende • Holdundervisning med teori praktiske øvelser og erfaringsudveksling blandt deltagerne • Hjemmetræning
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 2-5 timer • Eneundervisning: 2-20 timer • Holdundervisning: 6-8 gange a 2½ timer

Tegnstøttet kommunikation (TSK)	
Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren og de pårørende udvider og forbedrer deres kommunikationsmuligheder
Ydelser	• Hørepädagogisk udredning • Rådgivning og undervisning • Samarbejde med fagpersoner • Mulighed for holdundervisning
Metode	• Mundaflæsningsøvelser • Kropssprog og naturlige tegn • Elementer fra døves tegnsprog • Høretaktik • Inddragelse af pårørende • Samarbejde med øvrige institutioner i Region Sjælland • Erfaringsudveksling med ligestillede ved holdundervisning.
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 2 timer • Individuel undervisning med pårørende: 2-20 timer • Holdundervisning: 2-4 gange a 2 timer

Træffetid med tidsbestilling	
Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren kan få afhjulpet mindre vanskeligheder med sit høreapparat, CI og/eller høretekniske hjælpemiddel • At behovet for videre foranstaltninger afklares
Ydelser	• Rådgivning • Problemløsning i forbindelse med brug af høreapparatet, CI og/eller høretekniske hjælpemiddel • Visitation til øvrige hørepedagogiske ydelser
Metode	• Individuelt efter behov – vurderes ved tidsbestilling
Evaluering	• Mundtlig evaluering
Varighed/omfang	• Rådgivning: 15 min.

Høretekniske kommunikationssystemer	
Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren opnår bedre kommunikation • At sikre at borgeren udnytter sit supplerende kommunikationssystem med størst muligt udbytte • At borgeren opnår bedre social funktion
Ydelser	• Hørepädagogisk udredning • Afprøvning af hjælpemidlet • Hjælp til ansøgning om hjælpemidlet • Instruktion ved udlevering af hjælpemidlet • Holdundervisning • Samarbejde med fagpersoner
Metode	• Undervisning i høretaktik ved brug af hjælpemidlet • Brug af hjælpemidlet i forskellige lyttesituationer • Erfaringsudveksling blandt deltagerne
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 2 timer • Holdundervisning: 2 gange a 2 timer

Overgangsvejledning af unge med høretab

Formål	• Sikre, at den unge med høretab har kendskab til SCR og omvendt
Ydelser	• Hørepedagogisk udredning • Individuel rådgivning og undervisning • Samarbejde med fagpersoner • Hjælp til ansøgning af høretekniske hjælpemidler (Serviceloven § 112) • Rådgivning af pårørende og nøglepersoner • Mulighed for særligt tilrettelagt holdundervisning • Information om støtteordninger på ungdomsuddannelser (SPS)
Metode	• Overleveringsmøde med konsulent fra PPR, den unge og hørekonsulent fra SCR. Evt. med deltagelse af forældre.
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6)
Varighed/omfang	• Udredning 2 timer

1.3. SYNSRÅDGIVNING

Svagsynede	
Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren opnår erkendelse af muligheder og begrænsninger med et synshandicap • At borgeren bliver bedre til at kompensere for sit synshandicap
Ydelser	• Synspædagogisk udredning • Rådgivning • Eneundervisning • Holdundervisning • Rådgivning til pårørende • Samarbejde med fagpersoner • Afprøvning af hjælpemidler
Metode	• Indføring i årsagen til svagsynethed • Afdækning af synshandicappets indflydelse på den enkeltes liv • Samtale i forhold til erkendelse og muligheder • Rådgivning og undervisning i brug af kompenserende metoder • Rådgivning og undervisning i brug af hjælpemidler • Aktiviteter til netværksdannelse for unge
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 2-5 timer • Eneundervisning: 2-10 timer • Hold: 2 – 20 timer

Blinde/nyblinde	
Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren opnår erkendelse af muligheder og begrænsninger med et synshandicap • At borgeren bliver bedre til at kompensere for sit synshandicap
Ydelser	• Synspædagogisk udredning • Rådgivning • Eneundervisning • Holdundervisning • Rådgivning til pårørende • Samarbejde med fagpersoner • Afprøvning af hjælpemidler
Metode	• Indføring i årsagen til blindheden/øjensygdommen • Afdækning af synshandicappets indflydelse på den enkeltes liv • Samtale i forhold til erkendelse og muligheder • Rådgivning og undervisning i brug af kompenserende metoder • Rådgivning og undervisning i brug af hjælpemidler • Aktiviteter til netværksdannelse for unge
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 2-5 timer • Eneundervisning: 3-20 timer • Hold: 2 – 20 timer

Erhvervet døvblindhed	
Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren opnår erkendelse af muligheder og begrænsninger med et syns- og hørehandicap • At borgeren bliver bedre til at kompensere for sine syns- og hørevanskeligheder • At borgeren lærer at anvende strategier til at kompensere for sine begrænsninger
Ydelser	• Ydelserne udføres i samarbejde mellem Synsrådgivningen og Høreundervisningen • Høre- og/eller synspædagogisk udredning • Rådgivning af borger og pårørende • Eneundervisning • Holdundervisning • Samarbejde med fagpersoner • Afprøvning af hjælpemidler
Metode	• Indføring i den konkrete årsag til døvblindheden • Samtale i forhold til erkendelse og muligheder • Rådgivning og undervisning i brug af syns- og hørekompenserende hjælpemidler • Undervisning i brug af alternative kommunikationsmåder
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 2-5 timer • Eneundervisning: 3-10 timer • Holdundervisning: 2-20 timer

Varig øjenlidelse (medicinsk-optisk defineret)	
Lovgivning	• Lov om social service § 112, jf. 13, stk. 1
Formål	• At borgeren kompenserer for sit synshandicap • At borgerens synsvanskeligheder lettes ved brug af hjælpemidler
Ydelser	• Optisk udredning • Afprøvning • Tilpasning • Rådgivning • Anbefaling af optiske hjælpemidler • Instruktion i brug af udleveret optik (fx briller eller kontaktlinser) • Samarbejde med fagpersoner
Metode	• Afdækning af behov • Synsprøve • Afprøvning og tilpasning af optiske løsninger • Instruktion i håndtering i brug af den medicinsk-optiske løsning
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning, afprøvning, tilpasning, bestilling, levering og opfølgning tager ca. 4,5 time over 1-6 mdr.

Optiske hjælpemidler til svagsynede	
Lovgivning	• Lov om social service § 112
Formål	• At borgeren kompenserer for synshandicappet med bedst mulig optik • At borgeren opnår lettelse i sin dagligdag med brug af optik • At borgeren opnår indsigt i egen øjensygdom
Ydelser	• Optisk udredning • Afprøvning • Tilpasning • Rådgivning • Anbefaling af optiske hjælpemidler • Undervisning i brug af optik • Samarbejde med fagpersoner
Metode	• Afdækning af behov • Synsprøve • Afprøvning af optiske løsninger • Undervisning i brug af optisk løsning
Evaluering	• Løbende mundtlig evaluering og opfølgning
Varighed/omfang	• Afprøvning, tilpasning, bestilling, levering og opfølgning tager ca. 4,5 timer fordelt over 1-6 mdr.

Kommunikationsudstyr for blinde og svagsynede

Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne • Lov om social service § 112
Formål	• At borgeren fortsat opnår mulighed for kommunikation og adgang til information
Ydelser	• Udredning • Rådgivning • Afprøvning og evt. anbefaling af kommunikationshjælpemidler • Eneundervisning • Holdundervisning • Rådgivning til pårørende • Samarbejde med fagpersoner • Løbende support på hjælpemidler
Metode	• Klarlæggelse af behov og realistiske mål • Afprøvning og anbefaling af teknologiske hjælpemidler
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 2-5 timer • Eneundervisning: 2-20 timer

Almindelig daglig levevis (ADL)	
Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren lærer at anvende strategier og hjælpemidler til at kompensere for synshandicappet i sin dagligdag
Ydelser	• Synspædagogisk udredning • Rådgivning • Eneundervisning • Undervisning på små hold • Afprøvning og anbefaling af hjælpemidler • Rådgivning af pårørende • Samarbejde med fagpersoner
Metode	• Observation i forhold til udførelse af konkrete gøremål • Vurdering af belysning • Gennemgang af ADL- teknikker • Praktiske øvelser • Afprøvning og vurdering af hjælpemidler
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 1-2 timer • Rådgivning og samtale: 2-5 timer • Eneundervisning: 2-4 timer • Holdundervisning: 2-20 timer

Mobility	
Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren lærer at færdes selvstændigt som synshandicappet
Ydelser	• Synspædagogisk udredning • Rådgivning • Eneundervisning • Afprøvning og anbefaling af hjælpemidler • Ansøgninger om hjælpemidler • Rådgivning af pårørende og andre • Samarbejde med fagpersoner
Metode	• Udredning: klarlægning af behov og realistiske mål • Etablering af individuel undervisningsplan i tæt samarbejde med personen med synshandicap • Afprøvning af hjælpemidler • Undervisning i stokketeknikker • Undervisning i ruteindlæring • Undervisning i beskyttelses- og orienteringsteknikker • Praktiske øvelser og opgaver
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 1 time • Eneundervisning: 2-20 timer

Svagsynede og blinde hjemmeboende børn i skolealderen

Lovgivning	• Folkeskolelovens § 20, stk. 2
Formål	• At eleven opnår tilfredsstillende skole- og fritidsliv med sit synshandicap • At forældre og personale omkring eleven opnår erkendelse af muligheder og begrænsninger • At eleven opnår alderssvarende erkendelse af muligheder og begrænsninger
Ydelser	• Synspædagogisk observerende skolebesøg • Rådgivning af eleven og forældre • Rådgivning og supervision af lærere og andre fagpersoner • Alderssvarende ADL- og mobilityundervisning • Eneundervisning • Holdundervisning • Fjernundervisning • Børnearrangementer mhp. identitets- og netværksdannelse
Metode	• Afdækning af elevens muligheder ift. skolegang og fritidsliv • Statusamtaler med skole, forældre og fagpersoner • Rådgivning i pædagogisk tilrettelæggelse af undervisningen • Afprøvning, rådgivning og undervisning i brug af kompenserende hjælpemidler • Undervisning i brug af alternative kommunikationsmåder (f.eks. forstørrelsesprogram, digital afspiller m.m.) • Børne- og forældreaktiviteter til netværksdannelse • Mobility
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.) • Løbende statusmøder
Varighed/omfang	• Rådgivning: 1-2 timer • Eneundervisning: 2–20 timer pr. skoleår med opfølgning efter behov • Holdundervisning og netværksdannelse: Løbende hold, 2-30 timer årligt.

1.4. IKT-RÅDGIVNING

Informationsteknologiske kommunikationshjælpemidler (IKT) – voksne	
Lovgivning	• Lov om social service §§ 112 og 113 • Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren bliver bedre til at kompensere for sine kommunikationsvanskeligheder vha. særlige informationsteknologiske hjælpemidler • At borgeren opnår indsigt i egne muligheder og begrænsninger
Ydelser	• Pædagogisk og teknisk udredning • Rådgivning • Afprøvning og anbefaling af hjælpemidler • Instruktion og undervisning af borger, pårørende samt fagpersoner • Samarbejde med fagpersoner • Teknisk support på kommunikationshjælpemidler
Metode	• Afklaring og tilpasning af hjælpemidlet til borgeren • Rådgivning i, hvordan hjælpemidlet integreres i dagligdagen
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 1-3 timer • Rådgivning: 2-20 timer • Teknisk support: så længe hjælpemidlet er udlånt

Informationsteknologiske kommunikationshjælpemidler (IKT) – børn

Lovgivning	• BEK nr. 693 af 20/06/2014 Bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand • Folkeskoleloven § 4 om bistand til småbørn, som ikke er påbegyndt skolegang • Lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov (STU)
Formål	• At barnet bliver bedre til at kompensere for sine kommunikationsvanskeligheder via særlige informationsteknologiske hjælpemidler
Ydelser	• Rådgivning • Samarbejde med fagpersoner • Instruktion i brug af teknik • Eneundervisning af barn og pårørende samt relevante personer omkring barnet
Metode	• Instruktion i tilpasning af hjælpemidlet til barnet • Rådgivning i, hvordan hjælpemidlet integreres i barnets dagligdag
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 1-3 timer • Rådgivning: 2-10 timer • Eneundervisning: 2-20 timer

1.5. PSYKIATRI

Voksne med psykiske vanskeligheder	
Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren lærer at benytte kompensatoriske strategier • At borgeren lærer at håndtere nye udfordringer i hverdagen i forhold til kommunikation
Ydelser	• Specialpædagogisk udredning • Rådgivning • Holdundervisning • Fjernundervisning • I særlige tilfælde eneundervisning • Rådgivning af pårørende
Metode	• Samtaler • Øvelser • Hjemmeopgaver • Opfølgning på undervisningen
Evaluering	• Mundtlig evaluering efter hver undervisningsgang • Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 1-2 timer • Eneundervisning: 2-10 timer • Holdundervisning: 4-8 gange 2 timer

ADHD og tilgrænsende diagnoser	
Lovgivning	• Lov om specialundervisning for voksne
Formål	• At borgeren får indsigt i egen diagnose • At borgeren forbedrer sin kommunikation • At borgeren bliver bedre til at koncentrere sig og holde fokus • At borgeren lærer at anvende værktøjer til struktur af sin dagligdag • At borger bliver bedre til håndtering af følelser og adfærd
Ydelser	• Specialpædagogisk udredning • Rådgivning • Holdundervisning • Fjernundervisning • I særlige tilfælde eneundervisning • Inddragelse af pårørende ved behov
Metode	• Samtaler • Rådgivning • Øvelser • Hjemmeopgaver • Undervisning i brug af kompensationsstrategier • Holdundervisning (Efter metoden R&R2) • Inddragelse af mentor/PAL-funktion (Participant Aid for Learning) • Opfølgning på undervisningen
Evaluering	• Målsætning og evaluering sker i henhold til SCR's principper (se afsnit 2.4-2.6.)
Varighed/omfang	• Udredning: 1-2 timer • Eneundervisning: 2-10 timer • Holdundervisning obligatorisk: 15 x undervisning, 1 x introduktion, 1 x evaluering á 2 timer

1.6. HJÆLPEMIDLER

Denne oversigt viser typiske hjælpemidler og tilskud, som borgere, der bor og opholder sig i Roskilde, Køge, Greve, Lejre, Stevns og Solrød kan modtage fra SCR i kraft af det abonnement, som kommunerne har indgået i 2018. Der skelnes mellem to hovedtyper: IKT-hjælpemidler (1.6.1.) og synshjælpemidler (1.6.2.).

1.6.1. IKT-HJÆLPEMIDLER

IKT-hjælpemidler i forbindelse med læse- og skrivevanskeligheder

- CD-ORD
- Appwriter
- Intowords
- ViTre

IKT-hjælpemidler til voksne med motoriske og/eller kommunikative vanskeligheder

Specialcomputere

- Tobii I12/I15
- Tobii I13/I16
- Rolltalk/IntelliGaze
- Grid Pad

Skærme

- HP Smart Touch
- Touchskærme fra 15" til 22"
- Asus EEE top

Talemaskiner

- Allora2
- Big Mack CHOISE step-by-step
- Little Step-by-Step LEVELS
- Big Mack multicolor step-by-step
- Lightwriter SL 40/connect

Stemmeforstærkere

- Mipro MA100S PA system
- Wap7D
- choVoice
- StrongVoice 18 wireless/StrongVoice Extra

Specialprogrammer

- Tobii Communicator
- Rolltalk Designer
- MediaMixer
- OnScreenKeys
- GRID 3
- Mind express

Specialmus

- 3m Anir ergonomisk mus
- Evoluent Vertical Mouse 4 (venstre + højre hånd)
- Hovedmus (TrackerPro, Quha Zono)
- Touchpad mouse
- EvoMouse (Infrarød mus)
- Fingermus med trackball
- Orbit trackball mus
- Fodpedalmus
- Optical Trackball mus
- Joystick plus
- Big Track Roller
- Optima Rollerball
- Pointit Joystick
- Roller II + Roller Plus
- Kidtrac Rollerball
- IntegraMouse
- iPortal2
- P&G Roller Plus joystick
- Helpi Joystickmus

Keyboards

- VisionBoard
- Sherry Minitastatur m/u skjold
- Flexible tastatur m/u skjold
- Logitech m/skjold
- Clevy tastatur m/u skjold
- Concept Keyboard
- Glastastatur

Kontakter

- Almindelige sluttekontakter i forskellige faconer, størrelser, følsomhed og farver
- Brydekontakter i forskellige faconer, størrelser, følsomhed og farver
- Kind- og hovedkontakter
- Fodkontakter
- Stemmekontakter
- Papoo switch (slutter når man nærmer sig den uden berøring)
- Optisk Switch
- Sensory Switch
- Grasp Switch
- Trådløse kontakter
- Kviksølvskontakter
- Ablenet Mini Beamer

Montering

- Monty
- Daessy
- Ablenet
- MagicArm
- Manfrotto

- Ram
- Mount'n Mover

Understøttende hjælpemidler

- Ergorest
- Pudebord

Dikteringsprogrammer

- Dictus inkl. headset

Ikke-tekniske hjælpemidler

- Bliss

Apps til Ipad

- Predictable
- Awaz
- GoTalk Now
- Grid for iPad

Ud over de egentlige hjælpemidler er der ofte behov for et væld af særlige kabler, infrarøde sendere, modtagere osv.

1.6.2. SYNSHJÆLPEMIDLER

Optik

Hovedbåren optik

- Kikkertløsninger med bagkorrektion - standardløsninger
- Kikkertløsninger med cap som nærkorrektion
- Lupbrilleløsninger med bagkorrektion
- Prisme-lupbriller
- Laboclips
- Brillekorrektioner til pc og CCTV (Closed Circuit Television System, se senere)
- Filterbriller til lysfølsomhed
- Filterbriller til øget kontrast opfattelse
- Optik til personer med dobbeltsyn
- Optik til stærkt nærsynede, store bygningsfejl og dobbeltsyn
- Optik til børn under 10 år med brille korrektion over +7,00
- Kontaktlinser til lysfølsomhed
- Kontaktlinser til keratokonus
- Kontaktlinser som bandage
- Kontaktlinser til skæmmende øjenlidelser
- Ptosebriller
- Fugtkammerbrille
- Øjenproteser
- Specialbrillestel
- Matglas
- Balanceglas
- Briller med synsfeltsudvidende specialprismer ved hemianopsi
- Synsfeltsudvidende briller til borgere med kikkertsyn
- Elektroniske briller

Håndholdt optik

- Kikkerter (mono- og binokulære)
- Håndlupper med og uden lys
- Kuglelupper
- Standlupper
- Indslagslupper
- Elektroniske lupper
- Synsfeltudvidere

Optikunderstøttende hjælpemidler

- Læselamper med forskellige lysfarve og lysmængde
- Luplamper
- Påhæftningslupper
- Genopladelige, transportable lamper (eks. kuvertlamper)
- Skråplader af træ og metal med magneter
- Forstørrelsesapparater: CCTV (Closed Circuit Television System)
- Borde til CCTV

Kommunikationshjælpemidler til synshæmmede

- Stationær PC
- Bærbar PC
- Skærme til PC
- Specialtastaturer for svagsynede
- Punktdisplay
- OCR program
- Forstørrelsesprogrammer for svagsynede (med og uden tale – fx Zoomtekst, Supdernova eller Guide connect)
- Skærmlæseprogram for blinde (Jaws)
- Notatudstyr til blinde
- Talesyntese
- Læsemaskiner
- Oplæsningsenhed (fx Go-Box eller Vobox)

Medicinsk optisk defineret, varig øjenlidelse

Nedenstående opregning af øjenlidelser i Social – og Integrationsministeriets bekendtgørelse nr. 1284 af 17. november 2015 om hjælp til anskaffelse af hjælpemidler og forbrugsgoder efter Serviceloven, bilag 2 dækker langt de fleste situationer, hvor støtte til briller eller kontaktlinser kan komme på tale. Der vil dog kunne forekomme andre øjenlidelser af tilsvarende sværhedsgrad, som efter en konkret vurdering vil kunne berettige til støtte. Afgørelse træffes i disse tilfælde efter indstilling fra Kennedy Centrets Øjenklinik, Gl. Landevej 7, 2600 Glostrup.

Indikationer for hjælp til briller og kontaktlinser, jf. 12, jf. 13 stk. 1:

- Uregelmæssig hornhinde (irregulær astigmatisme) ved fx keratokonus m.v.
- Defekter i regnbuehinden, fx aniridi, kolobom, albinisme samt følger efter fx skader eller operation
- Løs øjenlinse (ektopi), følger efter operation i barnealderen for grå stær (afaki)
- Smertende øjenlidelser, fx blærer på hornhinden (keratitis bullosa) eller kronisk hornhindesår
- Stærkt skæmmende øjenlidelser
- Sygdomsbetinget dobbeltsyn uden mulighed for operativ korrektion
- Sygdomsbetinget lysoverfølsomhed (fotofobi) ved øjenlidelser i nethinde eller brydende medier
- Ekstreme optiske synsfejl karakteriseret ved at etableringen af forbedret synsfunktion kun kan opnås med specialfremstillede brilleglas eller kontaktlinser
- Børn og unge registrerede i Synsregistret ved Kennedy Centret
- Afaki kombineret med synsfeltsdefekter efter indstilling fra Kennedy Centret
- Myopi større end eller lig med -7 kombineret med kikkertsynsfelt på 10 grader eller derunder
- Hængende øjenlåg (Ptose)

- Hypermetrop $> +7$ i højst brydende plan til børn indtil 10 år
- Andre medicinsk-optisk definerede, varige øjenlidelser af tilsvarende sværhedsgrad efter indstilling fra Kennedy Centret

2. Generelt om forløb på SCR

2.1. Henvisende instans

SCR modtager borgere fra Roskilde, Lejre, Solrød, Stevns, Køge og Greve kommuner. Der henvises sædvanligvis fra:

- Hospitalsafdelinger
- Praktiserende læger og speciallæger
- Kommunale og private institutioner
- Kommunale sagsbehandlere
- Borgeren selv og/eller de pårørende

Det enkelte fagområde afgør ud fra den konkrete henvendelse og efterfølgende udredning, om borgeren falder inden for SCR's målgruppe.

2.2. Visitation

Den endelige visitation varierer fra fagområde til fagområde:

FAGOMRÅDE	VISITATOR
Taleundervisningen	Afdelingsleder (i samarbejde med teamkoordinator og selvstyrende teams)
Høreundervisningen	Afdelingsleder (i samarbejde med teamkoordinator og selvstyrende team)
Synsrådgivningen	Afdelingsleder (i samarbejde med teamkoordinator, optiker, og evt. øjenlægekonsulent). Børn visiteres fra Kennedy Centeret (Statens Øjenklinik)
IKT	Afdelingsleder (i samarbejde med det selvstyrende team)
Psykiatriundervisningen	Afdelingsleder (i samarbejde med det selvstyrende team)

Hvis det efter nærmere udredning viser sig, at en borger, der anmoder om specialundervisning, ikke falder inden for SCR's målgruppe, vejledes han eller hun så vidt muligt om relevante alternativer. Tilhører han eller hun SCR's målgruppe, indkaldes den pågældende til videre undervisning eller rådgivning. Der visiteres løbende over hele året.

2.3. Hjælpemidler

Følgende fagområder afprøver hjælpemidler: høre- og taleundervisningen, IKT- og synsrådgivningen:

- *IKT-rådgivningen* afprøver kommunikationshjælpemidler med henblik på udlån eller

- anbefaling af bevilling.
- *Høreundervisningen* afprøver hjælpemidler med henblik på at hjælpe borgeren med ansøgning til hjemkommunen.
- *Synsrådgivningen* afprøver både informationstekniske og optiske hjælpemidler med henblik på udlån eller anbefaling af bevilling. Desuden afprøves ordinære synstekniske hjælpemidler med henblik på at hjælpe borgeren med ansøgning til hjemkommunen.
- *Taleundervisningen* afprøver hjælpemidler med henblik på udlån eller anbefaling af bevilling.

Afsnit 1.6. indeholder en liste over de hjælpemidler, som hyppigst anvendes i henhold til abonnementsaftalen.

2.4. Udredning og målsætning

Formålet med udredningen er en vurdering af borgerens ønsker og behov samt specialundervisningspotentiale i SCR-regi.

Inden det egentlige undervisningsforløb starter, udarbejdes altid en målsætning. Målsætningen indeholder et (eller flere) formål samt evt. et (eller flere) læringsmål:

- *Formål* beskriver den overordnede hensigt med undervisningen og formuleres efter formen "at borgeren bliver bedre til at..."
- *Læringsmål* beskriver det konkrete, borgeren skal kunne for at vise, at undervisningens formål er blevet fremmet.

2.5. Principper for målsætninger på SCR

Formål opstilles dels på baggrund af borgerens og de pårørendes ønsker, dels på baggrund af udredninger og observationer.

Formål fremgår af den individuelle undervisningsplan, som eleven modtager ved undervisningens start eller efter et kortere introducerende undervisningsforløb.

I alle undervisningsforløb, der forventes at vare mere end 5 timer, formuleres og udleveres et formål.

2.6. Evaluering

I alle de sager, hvor der er beskrevet et eller flere formål (forløb over 4 lektioner), skal dette eller disse evalueres ved undervisningens afslutning. Med andre ord vurderes det,

- (a) om borgeren er blevet bedre til det, der var undervisningens formål, og
- (b) hvordan den eventuelle forbedring kan konstateres

I de sager, hvor der tillige er opstillet konkrete læringsmål, evalueres disse løbende og ved deres afslutning.

2.7. Undervisningsforløb

Undervisningsforløbs længde og hyppighed afhænger af den enkelte borgers problemstilling,

således varierer forløb fra en rådgivning a 30-60 minutters varighed til langvarige, intensive forløb over flere måneder. Undervisningen kan efter aftale foregå i SCR's lokaler, i hjemmet eller som fjernundervisning.

2.8. Overordnet inddeling og terminologi

Skriftligt materiale vedrørende SCR Kommunikations borgere – såsom udrednings- og evalueringsnotater – inddeles så vidt muligt i henhold til ICF (WHO 2003) i følgende overskrifter:

- Krop
  - *Funktionsevne-nedsættelser*
  - *Funktionsevner*
- Aktivitet og deltagelse
  - *Funktionsevne-nedsættelser*
  - *Funktionsevner*

Der kan evt. og efter behov suppleres med følgende overskrifter:

- Omgivelsesfaktorer
  - *Fremmende faktorer*
  - *Hæmmende faktorer*
- Personlige faktorer
  - *Fremmende faktorer*
  - *Hæmmende faktorer*

2.9. Skala

Når der gradueres, anvendes så vidt muligt skalaen og terminologien fra WHO's ICF (WHO 2003):

Grad	Omfang af problem	Synonymer	Procentangivelse
0	INTET	(ingen, ikke til stede, ubetydeligt...)	0-4 %
1	LET	(let, lav ...)	5-24 %
2	MODERAT	(middelsvær, medium, nogen...)	25-49 %
3	SVÆR	(høj, stærk ...)	50-95 %
4	MEGET SVÆR	(total, ophævet...)	96-100 %

2.10. Tidsregistrering

På SCR Kommunikation registreres det resurseforbrug, som *den enkelte borger* lægger beslag på. Der skelnes mellem E-tid ("ene-tid") og H-tid ("hold-tid"):

- E-tid dækker den reelle tid, der er anvendt til aktiviteter så som
  - eneundervisning
  - rådgivning

- udredning
  - forberedelse
  - samtale og møde med pårørende og andre fagpersoner med kontakt til borgeren
  - e-mail- og brev-korrespondance med borgeren, pårørende eller andre fagpersoner med kontakt til borgeren
  - journalskrivning
  - udarbejdelse af særlige erklæringer, udtalelser, uddybninger o. lign.
  - køretid, dvs. den tid fagpersonen anvender på transport til borgeren
- H-tid dækker den reelle tid, der er anvendt til holdundervisning, herunder forberedelse og efterbehandling
    - Konsulenten noterer den reelle H-tid. Regnearket konverterer (dvs. omregner) efterfølgende H-tiden til E-tid. Det sker ved, at H-tiden divideres med det gennemsnitlige antal holddeltagere inden for hvert område. På tale-, høre, syns- og psykiatrihold er der i gennemsnit hhv. 5, 6, 3 og 6 deltagere. Når en borgers holdundervisning skal konverteres til E-tid, divideres tidsforbruget således med 5 for tale- og hjerneskadeundervisningens vedkommende, 6 for høre, 3 for syn og 6 for psykiatri. Hvis en borger modtager 12 timers høreundervisning på hold, noteres dette dermed som et forbrug på $(12/6=)$ 2 timers konverteret E-tid.

Registreringen sker efter følgende principper:

- Tidsforbruget registreres hos den enkelte borger.
- Den mindste tidsenhed er 15 min. Fagpersonen runder op til nærmeste enhed: aktiviteter på 18 min. registreres som 30 min., én på 34 min. registreres som 45 min. osv.
- Lægger en konfrontation beslag på mere end én underviser på samme tid, ganges ydelsen med antallet af fagpersoner (f.eks. 2 x H-tid, hvis der er to fagpersoner på et hold).
- Registreringerne fortages løbende af underviserne – enten direkte i systemerne eller på registreringspapirer, som siden hen lægges i systemerne af sekretærerne. Samtlige tidsregistreringer skal være ajourførte i systemerne ved sagsafslutning eller den 31. december.
- Al aftalt tid medregnes, således også aflyst undervisning, såfremt det ikke lykkes fagpersonen at anvende tiden til en anden borger.

Tidsregistreringsmetoden er konstrueret med henblik på, at den på én gang skal give et billede af forbruget - og samtidig være så enkel som muligt. Det sidste indebærer, at visse ydelser og udgifter ikke registreres.

Med andre ord får kommunerne en række ydelser 'med i købet', som ikke fremgår af tidsregistreringen:

- Hjælpe midler
- De administrative medarbejders aktiviteter (herunder ledelsen)
- Interne rådgivningsopgaver
- Rådgivning af ikke-registrerede borgere, der kontakter os for råd og vejledning
- Specialiserede undervisningsopgaver, der udføres af andre institutioner samt drift m.m.

Tidsregistreringen er således en indikator af, hvordan *hovedparten* af - men ikke alle - SCR's resurser er fordelt.

2.11. Klagevejledning

Følgende klagevejledning anvendes ved afgørelser, besvarelser o. lign., der vedrører *specialundervisning for voksne*, idet det bemærkes, at der ikke gives klagevejledning, hvor borgeren får fuldt medhold:

Hvis du ønsker at klage over en afgørelse, skal du i henhold til lov om specialundervisning for voksne § 7 a) henvende dig til Ankestyrelsen, Klagenævnet for specialundervisning, Teglholmsgade 3, 2450 København SV, tlf. 3341 1200, fax 3341 1400.

Mail: ast@ast.dk

Der kan sendes sikker mail til Ankestyrelsen på forskellig vis. Læs mere ved at følge dette link: <https://ast.dk/kontakt-os/kontakt-os/sikre-mails>

Det bemærkes, at klagen skal være Klagenævnet i Ankestyrelsen i hænde inden 4 uger fra modtagelsen af afgørelse. Hvis klagefristen overskrides, vil klagen blive afvist.